

Vergaderjaar 2023–2024

29 521

Nederlandse deelname aan vredesmissies

Nr. 472

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 15 maart 2024

De vaste commissie voor Defensie heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Defensie over de brief van 30 januari 2024 over ontplooiing Nederlands fregat naar de Golfregio en Indo-Pacific (Kamerstuk 29 521, nr. 468).

De vragen en opmerkingen zijn op 27 februari 2024 aan de Minister van Defensie voorgelegd. Bij brief van 15 maart 2024 zijn de vragen door de Ministers van Defensie en van Buitenlandse Zaken beantwoord.

De fungerend voorzitter van de commissie,
De Roon

Adjunct-griffier van de commissie,
Manten

Inhoudsopgave

Vragen en opmerkingen vanuit de fracties en reactie van de bewindspersonen	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie en reactie van de bewindspersonen	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie en reactie van de bewindspersonen	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie en reactie van de bewindspersonen	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie en reactie van de bewindspersonen	5
Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie en reactie van de bewindspersonen	8
Vragen en opmerkingen van het lid van de SGP-fractie en reactie van de bewindspersonen	10

Vragen en opmerkingen vanuit de fracties en reactie van de bewindspersonen

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie en reactie van de bewindspersonen

De leden van de PVV-fractie hebben de brief van de Ministers met interesse gelezen en hebben nog enkele vragen.

De leden van de PVV-fractie vragen aan de Minister van Defensie of zij verder kan toelichten welke risico's er aan de eventuele inzet van Zr. Ms. Tromp in de Rode Zee verbonden zijn en welke aanvullende stappen zij genomen heeft om ervoor te zorgen dat het schip en de bemanning tegen deze risico's, zoals aanvallen met drones, zijn opgewassen.

Zr.Ms. Tromp zal gedurende ongeveer 25 dagen worden ingezet ten behoeve van Operatie *Prosperity Guardian (OPG)* in een hoog geweldsspectrum. Zr.Ms. Tromp zal tegelijkertijd *associated support* leveren aan Operatie *Aspides*. Zr.Ms. Tromp heeft luchtverdediging als specialiteit. Dit betekent dat de sensoren en wapensystemen speciaal gericht zijn op het verdedigen van een scheepsverband tegen luchtdreiging. Daarnaast is het schip voorzien van aanvullende systemen ter verdediging van kleine vliegende en oppervlakte drones. Zr.Ms. Tromp is tevens in staat om dreiging van op en onder water te weerstaan. Dit gebeurt binnen een netwerk dat zowel een beeld van de omgeving als aanvullende inlichtingen biedt wat bijdraagt aan het vergroten van de waarschuwingstijd.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie en reactie van de bewindspersonen

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister over de ontplooiing van een Nederlands fregat naar de Golfregio en Indo-Pacific en hebben geen verdere vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie en reactie van de bewindspersonen

De leden van de NSC-fractie hebben enkele vragen aan de Minister.

Gaat Zr. Ms. Tromp meedoen aan de EU-missie ASPIDES, de Amerikaans geleide Operation Prosperity Guardian (OPG) of de Amerikaanse-Britse Operation Poseidon Archer (OPA)? Wat zijn politiek, juridisch en militair-operationeel de verschillen tussen de alle genoemde missies? Bestaat er in termen van dreigingsanalyse een verschil tussen alle genoemde missies en, zo ja, hoe, zo vragen de leden.

Het kabinet heeft uw Kamer op 8 maart jl., via een artikel 100-brief, geïnformeerd over het kabinetsbesluit Zr.Ms. Tromp in te zetten in de Rode Zee (Kamerstuk 29 521, nr. 471). Nederland zet het luchtverdedigings- en commandofregat Zr.Ms. Tromp in ten behoeve van Operatie *Prosperity Guardian* (OPG) gedurende de doorreis van het schip naar de Indo-Pacific, voor een periode van ongeveer vijftwintig dagen, waarbij tevens *associated support* aan Operatie *Aspides* wordt geleverd. De inzet van Zr.Ms. Tromp start in de Rode Zee; hier zal het schip rond eind maart 2024 aankomen. De reis van Zr.Ms. Tromp naar de Indo-Pacific stond al gepland. Uw Kamer is hierover geïnformeerd via de Kamerbrief ontplooiing van een Nederlands fregat naar de Golfregio en Indo-Pacific (Kamerstuk 29 521, nr. 468).

OPG en Operatie *Aspides* zijn beide maritieme operaties met als doelstelling het bevorderen van de vrijheid van doorvaart (*freedom of navigation*) en bijdragen aan maritieme veiligheid. In de uitvoering van hun mandaten zijn Operatie *Aspides* en OPG complementair.

Beide operaties opereren in overeenstemming met het internationaal recht, in het bijzonder de *United Nations Convention on the Law of the Sea* (UNCLOS). Daarnaast kunnen zowel OPG als Operatie *Aspides* zich beroepen op het algemeen erkend recht op *ad hoc* zelfverdediging tegen aanvallen die gaande zijn of onmiddellijk dreigen.

Er bestaan verschillen in hoe de operaties zijn ingericht. OPG betreft een *coalition of the willing*, opgericht onder Taskforce 153 van de *Combined Maritime Forces* met het hoofdkwartier in Bahrein. Tijdens deelname aan OPG blijft Zr.Ms. Tromp onder nationaal bevel varen. De *Anti Air Warfare*-coördinator in Bahrein wijst de taak van *Anti Air Warfare Commander* toe aan een schip binnen het OPG-verband. Dit gebeurt binnen een netwerk dat zowel een beeld van de omgeving als aanvullende inlichtingen biedt. Het besluit om daadwerkelijk tot wapeninzet over te gaan ligt te allen tijde bij de commandant van het schip. Bij Operatie *Aspides* coördineert de staf aan boord van het vlaggenschip van de operatie, onder leiding van het operationeel hoofdkwartier in Griekenland, de inzet van deelnemende schepen. De operatie beschikt over een omgevingsbeeld dat is opgebouwd met eigen sensoren van de eenheden binnen de operatie.

***Operation Poseidon Archer* betreft een, op basis van het recht op zelfverdediging, gewapend opgetreden tegen de wapengerelateerde infrastructuur van de Houthi's in Jemen. Dat betekent dat de inzet zich niet beperkt tot *ad-hoc* verdediging.**

Hoewel Operatie *Prosperity Guardian* een andere operatie is dan Operatie *Poseidon Archer* wordt dit onderscheid niet door alle stakeholders gemaakt. Een grotere operationele bijdrage aan OPG zou kunnen worden geassocieerd met *Operation Poseidon Archer*, met bijbehorende effecten en risico's ten aanzien van de

dreigingsanalyse. Zr.Ms. Tromp zal niet bijdragen aan Operatie Poseidon Archer.

Als de Tromp aan een van deze drie missies gaat deelnemen, is de keuze dan bepaald op politieke of op militaire-operationele gronden, zo vragen de leden van de NSC-fractie. Als de Tromp deelneemt aan ASPIDES, en geweldgebruik per definitie een nationale zaak blijft, welke *Rules of Engagement* krijgt de commandant dan mee? De leden van de NSC-fractie vragen of bij deelname aan OPG of OPA geweldgebruik ook een nationale zaak blijft. Zo ja, welke *Rules of Engagement* krijgt de commandant dan mee? Zo nee, hoe wordt dan over geweldgebruik beslist?

Ten aanzien van de inzet van Zr.Ms. Tromp aan Operatie Prosperity Guardian (direct support) zijn zowel politieke als militair-operationele gronden meegewogen. Militair-operationeel gezien is het van doorslaggevend belang geweest dat de benodigde randvoorwaarden voor de inzet van een luchtverdedigings- en commandofregat, waaronder *command and control* en *intelligence*, met zekerheid afdoende zijn geregeld. Dit is van belang gezien de beperkte reactietijd bij een eventuele aanval.

Deelname aan OPG door Zr.Ms. Tromp zal plaatsvinden met een nationale geweldsinstructie, gestoeld op het algemeen erkende recht op ad-hoc zelfverdediging. De commandant van het schip is de *Red Card Holder*; deze bewaakt namens de Commandant der Strijdkrachten dat opdrachten in het inzetgebied passen binnen het Nederlandse nationale mandaat. Voor Operatie Aspides geldt een EU-geweldsinstructie, die eveneens is gestoeld op het algemeen erkende recht op ad-hoc zelfverdediging.

De leden van de NSC-fractie vragen de Minister of het denkbaar en uitvoerbaar is dat het schip zowel aan ASPIDES en aan OPG dan wel aan OPA deelneemt.

Zr.Ms. Tromp zal deelnemen aan OPG (in *direct support*) en tevens *associated support* leveren aan Operatie Aspides. Bij *associated support* valt het schip niet onder de bevelsstructuur van de operatie, maar kan het wel waarnemingen delen met en/of op verzoek ondersteuning leveren aan de operatie.

Zr.Ms. Tromp zal niet bijdragen aan Operatie Poseidon Archer.

Past het kabinet de reis van de Tromp aan om inzet in het gebied mogelijk te maken, zo vragen de leden. Gaat het kabinet ervan uit dat, zo lang de Houthi's een dreiging vormen voor de internationale scheepvaart in de Rode Zee, optreden in enige vorm nodig blijft en dat Nederland daaraan moet bijdragen?

De reis van Zr.Ms. Tromp naar de Indo-Pacific stond al gepland. Uw Kamer is hierover geïnformeerd via de Kamerbrief «ontplooiing van een Nederlands fregat naar de Golfregio en Indo-Pacific» (Kamerstuk 29 521, nr. 468). Vanwege het belang dat Nederland hecht aan maritieme veiligheid en vrije doorvaart in de Rode Zee is gekeken naar aanpassing van deze plannen. Uw Kamer heeft tevens verzocht om te onderzoeken in hoeverre een maritieme bijdrage in de Rode Zee mogelijk is. De oorspronkelijke plannen van de reis van Zr.Ms. Tromp zijn beperkt aangepast om de inzet in de Rode Zee mogelijk te maken. Allereerst wordt de training, initieel voorzien in Engeland, nu onderweg uitgeoefend.

Ook zal Zr.Ms. Tromp geen *associated support* meer kunnen leveren aan *European Maritime Awareness in the Strait of Hormuz* (EMASoH). Na de inzet in de Rode Zee zal Zr.Ms. Tromp doorvaren naar de Indo-Pacific. De data van vertrek en thuiskomst van Zr.Ms. Tromp zijn niet gewijzigd.

Het is te verwachten dat de Houthi's voorlopig een sterke intentie blijven houden om schepen in de Rode Zee en de westelijke Golf van Aden aan te vallen die in hun ogen een link hebben met de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk of Israël zolang het conflict in Gaza voortduurt en mogelijk daarna. Het is te verwachten dat optreden in enige vorm nodig blijft.

Veel landen leveren momenteel een bijdrage aan maritieme veiligheid in de Rode Zee. Coördinatie van deze inzet is nodig om ook langere tijd een bijdrage te kunnen leveren. Dit gaat samen met diplomatieke druk op de Houthi's vanuit Nederland, Westerse partners en partners in de regio. Via verschillende kanalen zijn de Houthi's verzocht hun aanvallen te staken. Ook is met partners in de regio en met Iran gesproken over de rol van Iran en het belang van stabiliteit in de regio. Met deze diplomatieke druk wordt gepoogd te komen tot stapsgewijze de-escalatie en het bevorderen van een diplomatieke oplossing voor de instabiliteit rond de Rode Zee. Aan dit diplomatieke spoor wordt invulling gegeven door middel van het aankaarten van de Nederlandse zorgen over maritieme veiligheid in de Rode Zee gedurende gesprekken met regionale actoren, waaronder de Houthi's, en met partnerlanden.

Voor hoe lang is de inzet van de Tromp in het gebied voorzien, zo vragen de leden van de NSC-fractie. Is de duur van die inzet voldoende om wezenlijk bij te dragen het verbeteren van de situatie in het gebied en, zo ja, waarom en hoe? Wordt de Tromp na het verlaten van de Rode Zee opgevolgd door een ander Nederlands schip, zo vragen de leden van de NSC-fractie.

Het programma voor Zr.Ms. Tromp is op basis van de ontwikkelingen in de Rode Zee aangepast om een inzet van ongeveer vijftwintig dagen in de Rode Zee mogelijk te maken. Daarmee levert Nederland gedurende deze periode een belangrijke bijdrage aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de internationale gemeenschap voor vrije doorvaart in de Rode Zee, maar het individuele effect van deze bijdrage is beperkt. Daarnaast is het kabinet voornemens het *Joint Logistic Support Ship* Zr.Ms. Karel Doorman in zetten voor Operatie Aspides en *associated support* aan OPG. Hiervoor wordt gekeken naar een inzetperiode tussen eind april en eind augustus 2024. De verwachting is dat we uw Kamer spoedig over de uitkomsten van het onderzoek naar de inzet van Zr.Ms. Karel Doorman kunnen informeren.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie en reactie van de bewindspersonen

De leden van de BBB-fractie hebben met veel interesse de brief van het kabinet over de inzet van het fregat de Tromp aan de Britse Carrier Group gelezen. De leden van de BBB-fractie onderkennen de noodzaak tot militair ingrijpen in de Rode Zee en de *force presence* in de Pacific. De onzekerheid en dreiging uitgaande van de door Iran gefaciliteerde aanvallen op burgerscheepsvaart en militaire platvormen verstoort de wereldwijde vrijhandel en zet daarmee het fundament van een wereldwijde rechtsorde op het spel. De leden van de BBB-fractie begrijpen en

steunen de inzet van het kabinet om hier, als Nederland, een voortrekkersrol in te vervullen.

De leden van deze fractie hebben nog een aantal vragen en opmerkingen, aangezien deze missie er een is die grote risico's met zich mee kan brengen voor de Tromp en haar bemanning en een escalatie van het huidige conflict in het Midden-Oosten ook een mogelijkheid is.

Hoe aannemelijk acht het kabinet het dat de Tromp gaat deelnemen aan een missie in de Rode Zee? Kan de Minister de Kamer informeren welke aspecten en factoren het kabinet gebruikt om een eventuele deelname aan de aanstaande EU-missie en/of de Amerikaanse missie Prosperity Guardian te beoordelen, zo vragen de leden van de BBB-fractie.

Uw Kamer ontving 8 maart jl. een artikel 100-brief inzake het kabinetsbesluit om het luchtverdedigings- en commandofregat Zr.Ms. Tromp in te zetten ten behoeve van OPG gedurende de doorreis van het schip naar de Indo-Pacific, voor een periode van ongeveer vijftwintig dagen, waarbij tevens *associated support* aan Operatie Aspides wordt geleverd. Bij dit besluit zijn verschillende aspecten meegewogen, zowel politiek als militair-operationeel. Militair-operationeel gezien is het van groot belang geweest dat de benodigde randvoorwaarden voor de inzet van een luchtverdedigings- en commandofregat, waaronder *command and control* en *intelligence*, met zekerheid afdoende zijn geregeld. Daarnaast is het kabinet voornemens het *Joint Logistic Support Ship* Zr.Ms. Karel Doorman in te zetten voor Operatie Aspides en OPG. Hiervoor wordt gekeken naar een inzetperiode tussen eind april en eind augustus 2024. De verwachting is dat we uw Kamer spoedig over de uitkomsten van het onderzoek naar de inzet van Zr.Ms. Karel Doorman kunnen informeren.

De leden van de BBB-fractie merken op dat de Tromp een reis via de Middellandse Zee en de Rode Zee naar de Pacific maakt. Met betrekking tot een eventuele deelname aan een missie in de Rode Zee, hoe lang kan Nederland de Tromp in de Rode Zee houden in verband met verplichtingen in de Pacific met de Britse Carrier Group, zo vragen de leden.

De inzet van Zr.Ms. Tromp in de Rode Zee behelst ongeveer vijftwintig dagen. Het kabinet hecht er waarde aan het daaropvolgende deel van de reis naar de Indo-Pacific doorgang te laten vinden, vanwege het belang van deze regio. In tegenstelling tot 2021 zal Zr.Ms. Tromp gedurende deze reis geen deel uitmaken van een Britse Carrier Group en heeft daarmee ook geen verplichtingen.

De Houthis-rebellen hebben afgelopen week wederom een MQ-9 Reaper drone uit de lucht geschoten. Daarnaast zijn er recent aanvallen op schepen uitgevoerd met onderwaterdrones, naast complexe aanvallen met (ballistische) antischepsraketten en lange afstandsdrones. Deze complexe en gelaagde aanvallen baren de leden van de BBB-fractie ernstige zorgen. Het stelt de Marine en de Tromp specifiek voor een oorlogsscenario dat er de afgelopen decennia niet is geweest. Is de Tromp (schip, systemen en bemanning) er klaar voor, zo vragen deze leden.

Volgens de woordvoerder van de Europese Unie kan de EU-missie in de Rode Zee de gevaarlijkste EU-missie ooit worden. Het feit is dat de Tromp sowieso door de Rode Zee vaart. Acht de Minister de Tromp in staat voor haar eigen veiligheid te staan, zo vragen de leden van de BBB-fractie.

Zr.Ms. Tromp zal worden ingezet in een hoog geweldsspectrum. Zr.Ms. Tromp heeft luchtverdediging als specialiteit. Dit betekent dat de sensoren en wapensystemen speciaal gericht zijn op het verdedigen van een scheepsverband tegen deze dreiging. Daarnaast is het schip voorzien van aanvullende systemen ter verdediging tegen kleine vliegende en oppervlakte drones. Dit gebeurt binnen een netwerk dat zowel een beeld van de omgeving als aanvullende inlichtingen biedt wat bijdraagt aan het vergroten van de waarschuwingstijd en daarmee de voorbereiding.

De Tromp maakt deel uit van de Britse Carrier Group die een veelheid van dreigingen en scenario's aankan. In hoeverre gaat de Tromp buiten de veiligheidsparaplus van de Britse Carrier Group optreden? In het geval dat dit zo is, kan de Kamer er dan vanuit gaan dat de Tromp zich vervolgens aansluit bij een andere missie in het gebied die de multidimensionale dreiging in de Rode Zee vanuit de militaire capaciteiten van de Houthis en Iran kan afdichten, zo vragen de leden van de BBB-fractie.

In tegenstelling tot 2021 zal Zr.Ms. Tromp gedurende deze reis geen deel uitmaken van de Britse *Carrier Group*. Zr.Ms. Tromp zal in de Rode Zee deelnemen aan OPG en *associated support* leveren aan Operatie Aspides. OPG betreft een *coalition of the willing*, opgericht onder Taskforce 153 van de *Combined Maritime Forces*. Onderdeel van deze coalitie zijn onder andere Australië, Canada, Denemarken, Italië, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Singapore, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Zuid-Korea. OPG is de overkoepelende structuur van waaruit kan worden opgetreden en het netwerk waarbinnen het beeld van de regio gedeeld wordt. Eventuele wapeninzet wordt binnen dit netwerk gecoördineerd.

Wat betreft een aanval op de Tromp in het Rode Zee gebied, mag de Kamer dan aannemen dat de Tromp het recht heeft op zelfverdediging? Is de Tromp in staat om een aanval via lucht, water en onder water af te slaan? Is de Tromp in staat om een vijandelijke dreiging vanaf het Jemenitisch Schiereiland aan te vallen? Is de Tromp in staat en heeft de Nederlandse missie het juridisch mandaat om doel (*target*) informatie te delen met andere spelers in het theater of om de eindgeleiding te verzorgen van een wapensysteem van een ander platform of wapensysteem?

Deelname aan OPG door Zr.Ms. Tromp zal plaatsvinden met een nationale geweldsinstructie, gestoeld op het algemeen erkende recht op ad-hoc zelfverdediging. De eenheid is getraind om met de risico's gepaard met deze inzet om te gaan. De aard van de inzet van Zr.Ms. Tromp is het bestrijden van inkomende raketten en drones. Zr.Ms. Tromp is uitgerust met (zelf)verdedigingsmiddelen tegen diverse lucht- en oppervlaktedreigingen. Zr.Ms. Tromp is in staat en heeft het mandaat om doelinformatie te delen met partners, mits het doel in kwestie naar Nederlandse opvattingen en juridische kaders een legitiem doel is.

De leden van de BBB-fractie hebben daarnaast vragen over het voortzettingsvermogen van de Koninklijke Marine met betrekking tot LCF-fregatten. In hoeverre heeft de Koninklijke Marine een LCF-fregat achter de hand voor calamiteiten? In het geval de Tromp averij oploopt, is het kabinet voornemens een ander fregat te sturen? Is er een ander fregat beschikbaar gedurende de uitzendtermijn van de Tromp, zo vragen deze leden.

De Koninklijke Marine beschikt over vier LCF-fregatten. Alle LCF-capaciteit is ingepland. Door lopende verplichtingen, onderhoud en opwerken is er geen ad-hoc inzetbare capaciteit.

Afgelopen week is er een akkoord bereikt over een EU-missie in de Rode Zee. Daar hebben de leden van de BBB-fractie nog een aantal vragen over. Spanje doet als enige EU-land niet mee. Wat is de lezing van de Minister voor het niet deelnemen van Spanje aan deze missie? Stelt dat de EU niet in een negatief daglicht, omdat het wederom niet lukt om een unaniem standpunt in te nemen of een missie op te zetten, zo vragen de leden. Is de Minister van plan om Spanje alsnog aan boord te krijgen?

De EU lanceerde EU-operatie Aspides tijdens de RBZ van 19 februari jl. Met dit besluit zijn alle EU-lidstaten akkoord gegaan. Momenteel brengen meerdere EU-lidstaten in kaart wat zij kunnen en willen bijdragen aan Operatie Aspides. Het is verder niet aan het kabinet om uitspraken te doen over de beweegredenen van andere EU-lidstaten wat betreft militaire inzet.

De EU is overeengekomen een missie in de Rode Zee op te tuigen, maar heeft nog niet bepaald wat de doelen en effecten moeten zijn. Wat is de insteek van het kabinet? Welke concrete doelen stelt de Minister voor? Welke contributie voorziet het kabinet voor Nederland? Kan de Minister de Kamer informeren over het krachtenveld in de EU met betrekking tot de aanstaande missie, zo vragen de leden van de BBB-fractie.

De oprichting van Operatie Aspides werd door alle EU-lidstaten gesteund. Deelnemende landen zijn momenteel onder andere Frankrijk, Duitsland, Denemarken, Italië, Griekenland en België. Nederland draagt met maximaal vijf functionarissen bij aan deze EU-operatie (Verslag Raad Buitenlandse Zaken 19 februari 2024) tot en met 31 juli 2025. Daarnaast is het kabinet voornemens het *Joint Logistic Support Ship* Zr.Ms. Karel Doorman als in zetten voor Operatie Aspides en OPG. Hiervoor wordt gekeken naar een inzetperiode tussen eind april en eind augustus 2024. Het beoogde effect van Zr.Ms. Karel Doorman is het ondersteunen van Operatie Aspides en OPG met tankercapaciteit. De verwachting is dat we uw Kamer spoedig over de uitkomsten van het onderzoek naar de inzet van Zr.Ms. Karel Doorman kunnen informeren.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie en reactie van de bewindspersonen

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de ontplooiing van een Nederlands fregat naar de Golfregio en Indo-Pacific, en de toegenomen spanningen in de Golfregio en de Indo-Pacific. Deze leden hebben vragen bij de redenering van de ontplooiing.

De leden van de SP-fractie hebben grote zorgen over de situatie in de Rode Zee, de Golf van Aden, over de militaire acties die daar tot nu hebben plaatsgevonden en het risico op escalatie in dit gebied. Al eerder hebben de leden van de SP-fractie hun zorgen geuit over het ontbreken van de grondslag in het internationaal recht bij de aanvallen op Jemenitisch grondgebied en de Nederlandse betrokkenheid daarbij. In deze context maken de leden van de SP-fractie zich ook zorgen over de inzet van de Zr. Ms. Tromp in ditzelfde gebied.

De Kamerbrief laat onduidelijkheid bestaan over de vraag of en in hoeverre de Zr. Ms. Tromp een militaire bijdrage zal leveren aan de missie Prosperity Guardian of de «nieuwe» EU-missie.

Hierover hebben de leden van de SP-fractie de volgende vragen:

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de nieuwe EU-missie ASPIDES. Is dit dezelfde missie als in de brief benoemd wordt? Wanneer was de Minister voor het eerst op de hoogte van deze nieuwe EU-missie, zo vragen de leden.

In de Kamerbrief «Ontplooiing Nederlands fregat naar de Golfregio en Indo-Pacific» (Kamerstuk 29 521, nr. 521, d.d. 30 januari 2024) wordt inderdaad verwezen naar de nieuwe EU-missie Aspides. Medio januari 2024 werd een nieuw op te richten EU-missie in de Rode Zee voor het eerst besproken in het *Political Security Committee* (Kamerstuk 21 501-28, nr. 262 d.d. 16 januari 2024 en Kamerstuk 21 501-28, nr. 264, d.d. 6 februari 2024).

Is met de totstandkoming van deze EU-missie meer duidelijkheid gekomen over de inzet van de Zr. Ms. Tromp, en zo ja, wat is die precieze inzet? Kan de Minister toezeggen dat de Zr. Ms. Tromp niet zal deelnemen aan militaire acties zonder volkenrechtelijke basis en VN-mandaat, en wil de Minister toelichten hoe deze toets plaatsvindt, zo vragen de leden van de SP-fractie.

Nederland zet het luchtverdedigings- en commandofregat Zr.Ms. Tromp in ten behoeve van *Operation Prosperity Guardian* gedurende de doorreis van het schip naar de Indo-Pacific, voor een periode van ongeveer vijftwintig dagen, waarbij tevens *associated support* aan Operatie Aspides wordt geleverd.

Inzet van de krijgsmacht, waaronder deze inzet van Zr.Ms. Tromp, vindt altijd plaats op basis van een volkenrechtelijke basis. Een VN-mandaat is slechts een van de mogelijke volkenrechtelijke bases, naast instemming van een gastland en het recht op zelfverdediging. Voor deze inzet is geen sprake van een VN-mandaat. Deelname aan OPG door Zr.Ms. Tromp zal plaatsvinden met een nationale geweldsinstructie, gestoeld op het algemeen erkende recht op ad-hoc zelfverdediging. De commandant van het schip is de *Red Card Holder*; deze bewaakt namens de Commandant der Strijdkrachten dat opdrachten in het inzetgebied passen binnen het Nederlandse nationale kader. OPG opereert in overeenstemming met het internationaal recht, in bijzonder het VN-Zeerechtverdrag.

Is de Minister bereid om openbaar juridisch advies in te winnen over de volkenrechtelijke basis van missies als Prosperity Guardian en ASPIDES? Zo ja, wanneer wordt dit advies ingewonnen en bekendgemaakt? Zo nee, waarom niet? Kan de Kamer, in het geval dat de Minister al juridisch advies heeft ingewonnen, dit advies ook ontvangen, zo vragen de leden van de SP-fractie.

***Operation Prosperity Guardian* en Operatie Aspides opereren beiden in overeenstemming met het internationaal recht, in bijzonder het VN-Zeerechtverdrag. Daarnaast kunnen beide operaties zich beroepen op het algemeen erkend recht op ad-hoc zelfverdediging tegen aanvallen die gaande zijn of onmiddellijk**

dreigen. Juridisch advies vormt standaard onderdeel van de besluitvorming om tot een missiebijdrage te komen.

Kan het kabinet toezeggen dat de Kamer geïnformeerd wordt voordat de Zr. Ms. Tromp wordt ingezet bij nieuwe militaire acties? Hoe draagt de regering bij aan de-escalatie in de regio, zo vragen de leden van de SP-fractie.

Het kabinet heeft uw Kamer op 8 maart jl., via een artikel 100-brief, geïnformeerd over het kabinetsbesluit Zr.Ms. Tromp in te zetten ten behoeve van *Operation Prosperity Guardian*, waarbij tevens *associated support* aan Operatie Aspides wordt geleverd. De inzet zal worden geëvalueerd door een onafhankelijke partij, conform het eerdere besluit van het kabinet om eindevaluaties van artikel 100-missies standaard volledig door een onafhankelijke partij te laten uitvoeren (Kamerstuk 27 925, AB van 20 mei 2020).

Via verschillende kanalen zijn de Houthi's verzocht hun aanvallen te staken. Ook is met partners in de regio en met Iran gesproken over de rol van Iran en het belang van stabiliteit in de regio. Met deze diplomatieke druk poogt Nederland te komen tot stapsgewijze de-escalatie en het forceren van openingen richting een diplomatieke oplossing voor de instabiliteit rond de Rode Zee. Aan dit diplomatieke spoor wordt invulling gegeven door middel van het aanklaarten van de Nederlandse zorgen voor wat betreft maritieme veiligheid in de Rode Zee gedurende gesprekken met regionale actoren, waaronder de Houthi's, en met partnerlanden. Verder zet Nederland zich binnen de EU in voor maximale coördinatie van boodschappen richting de regio en de Houthi's, om directe dialoog met de Houthi's zeker te stellen, met (regionale) partners elke vorm van agressie tegen schepen af te wijzen en het belang van de-escalatie te blijven benadrukken.

De leden van de SP-fractie zien die beantwoording van de Minister met interesse tegemoet.

Vragen en opmerkingen van het lid van de SGP-fractie en reactie van de bewindspersonen

De leden van de SGP-fractie hebben de stukken over de ontplooiing van een Nederlands fregat naar de Golfregio en Indo-Pacific gelezen, en hebben de volgende vragen en opmerkingen.

De leden van de SGP-fractie zijn positief over het sturen van een Nederlands fregat in breder verband om bij te dragen aan internationale veiligheid en om deel te nemen aan oefeningen. De leden van de SGP-fractie steunen ook de duidelijke aanwezigheid en uitoefening van vrije doorvaart en navigatie.

Is de materiele gereedheid van het LCF Zr. Ms. Tromp op orde voor de vaart, zo vragen de leden van de SGP-fractie. Zo nee, wordt er dan voldoende onderhoud uitgevoerd?

De leden van de SGP-fractie zijn positief over het inzetten van het fregat, deelname aan missies en oefeningen met onder andere het doel van het personeel geoefend houden. Daarom vragen de voorgenoemde leden of de personele bezetting van Zr. Ms. Tromp op voldoende sterkte is.

Zr.Ms. Tromp en haar bemanning zijn operationeel gereed bij aanvang van de reis. De inzet in de Rode Zee draagt bij aan het

bestendigen van de gereedheid van de bemanning omdat zij wordt ingezet in een context waarvoor zij zijn opgeleid.

De dreigingen vanuit de lucht zijn toegenomen in de golfregio en de Zr. Ms. Tromp is nog niet van de nieuwe ESSM-raketten voorzien. Is de Zr. Ms. Tromp genoeg gewapend tegen luchtdreigingen inclusief een hoog volume aan drones, zo vragen de leden van de SGP-fractie.

Zr.Ms. Tromp is uitgerust met (zelf)verdedigingsmiddelen tegen diverse luchtdreigingen.